

แม่ฮ่องสอน...ภูฏานแห่งไทยแลนด์

กุลฉัตร ฉัตรกุล ณ อยุธยา (kulachatrakul@gmail.com)

Chief Marketing Officer บริษัท มาร์เก็ตติ้งได้อ็อกไซด์ จำกัด

การสร้างจุดแข็งมาเป็นจุดขายให้เป็นเมือง Slow life City โดยอาศัยความผูกพันของผู้คนกับพื้นที่เป็นตัวกำหนด ยุทธศาสตร์จังหวัดที่มีอาณาบริเวณกว้างไกลถึง 12,681 ตร.กม. ให้สามารถเติบโตภายใต้คอนเซ็ปต์ของเมืองแห่งความพอเพียง จนกลายเป็น ภูฏานแห่งไทยแลนด์ ที่มีความอบอุ่นอบอุ่นไปด้วยมิตรไมตรีในความน่ารักของผู้คน ที่ใช้ชีวิตเชิงช้า นุ่มนวลและแผ่วเบาประดุจเป็นเมืองพุทธที่มีสติ ระลึกรู้ เรียบง่ายไม่โลดแล่นเร่งรีบเหมือนผู้คนในเมืองใหญ่ ให้สมกับคำขวัญ “หมอกสามฤดู กองมูเสียดฟ้า ป่าเขียวขจี ผู้คนดี ประเพณีงาม ลือนามถิ่นบัวตอง”

ก่อนจะกล่าวถึงแม่ฮ่องสอนต้องกล่าวถึง ภูฏาน (Bhutan) ภาษาสันสกฤต ภู+อุทรา มีความหมายว่า “แผ่นดินบนที่สูง” และอินเดียเรียกภูฏานว่า Bhotanta หมายถึงดินแดนทางตอนเหนือของทิเบต ภูฏานเป็นประเทศขนาดเล็กอยู่ในทวีปเอเชีย ไม่มีทางออกทะเล ตั้งอยู่บนเทือกเขาหิมาลัยระหว่างจีนกับอินเดีย ทิศเหนือและทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับทิเบต พรมแดนที่เหลือติดกับอินเดีย ภูมิประเทศส่วนใหญ่ของภูฏานเป็นภูเขา ประเทศเล็กๆ นี้ ถูกปิดล้อมทั้งด้วยธรรมชาติและอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน เพราะถูกขนาบด้วยจีนและอินเดียซึ่งมีอิทธิพลมาก แต่ภูฏานสามารถดำรงความเป็นประเทศอิสระมาโดยตลอด แต่ละปีมีนักท่องเที่ยวจำนวนไม่มากนักที่เดินทางไปภูฏานได้ เนื่องจากที่ตั้งของประเทศยากแก่การเข้าถึง ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ไม่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในประเทศของตนมากเกินไป ประมาณปีละ 5,000-7,000 คน ภูฏานมีชื่อเสียงในความเป็นเมืองพุทธศาสนานิกายทิเบตที่มีธรรมชาติสวยงามบริสุทธิ์ เสน่ห์ของภูฏาน คือ ธรรมชาติอันสวยงามของเทือกเขาหิมาลัย และชีวิตเรียบง่ายสงบสุขของชาวภูฏาน ซึ่งเป็นชีวิตของสังคมเกษตรกรรมที่ยังคงยึดมั่นในคำสอนของศาสนา และดำรงชีวิตตามวิถีทางพุทธศาสนานิกายมหายานตลอดมาทั้งที่ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีมาช้านาน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งนั้นมาจาก พระราชาธิบดีจิกมี ดอร์จี วังชุก กษัตริย์องค์ปัจจุบันที่ทรงต้องการให้ชาวภูฏาน อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของภูฏานเอาไว้ ถึงแม้ว่าภูฏานจะเปิดประเทศรับการท่องเที่ยว แต่่นโยบายคัดเลือกและจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาทำให้ภูฏานสามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์ของชาติอันเป็นจุดเด่นในแง่ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมและธรรมชาติเอาไว้ได้ มีเอกลักษณ์เฉพาะและวัฒนธรรมที่น่าสนใจผู้คนจากโลกภายนอกที่เต็มอิ่มกับความเจริญทางวัตถุ ซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยเทคโนโลยีทันสมัยจนต้องการแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ให้กับชีวิตและจิตวิญญาณ

เปรียบได้กับจังหวัดแม่ฮ่องสอนของไทย ที่ความเจริญเติบโตของจังหวัดนั้นมีความเหมือนกับภูฏานในมิติที่คล้ายๆกัน ทั้งในด้านภูมิประเทศที่เมืองหุบเขา มีอากาศที่ค่อนข้างหนาวเย็น มีความสงบเรียบง่ายในวิถีแบบชาวไทยใหญ่ มีวัฒนธรรมของตนเองที่โดดเด่นและอนุรักษ์รักษาไว้อย่างเหนียวแน่นเพราะวิสัยทัศน์ของผู้นำบ้านเมือง ในฐานะนักเขียนและนักวิชาการนี้จึงอยากให้เมืองแม่ฮ่องสอนดำรงไว้ซึ่งความเป็นเมืองแห่งความรู้จักพอ โดยอาศัยต้นแบบจากสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี ดอร์จี วังชุกที่ทรงนำต้นแบบมาจากองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ในการนำพระราชดำริและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ประชาชน โดยสร้างความสุขแก่คนในเมืองให้อยู่บนพื้นฐานของความพอดี อาจเป็นจังหวัดแรกของไทยที่มีการวัดความเจริญทางจิตวิญญาณเป็นดัชนีวัดความสุขของคนในจังหวัดให้เป็นแบบอย่างแทนการวัดความเจริญทางวัตถุแต่เพียงอย่างเดียวก็เป็นได้ อยากเห็นความเจริญทางจิตใจของชาวแม่ฮ่องสอนเหมือนกับภูฏานที่มีดัชนีชี้วัดความสุขของผู้คนในประเทศ โดยภูฏานได้สร้างแนวคิดใหม่ในการนิยามความเจริญก้าวหน้าแบบองค์รวม โดยการวัดความอยู่ดีมีสุขที่แท้จริงมากกว่าการบริโภคและกลายเป็นผู้นำในการเผยแพร่แนวคิด

เรื่อง “ความสุขมวลรวมประชาชาติ” (Gross National Happiness : GNH) ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงปรัชญาที่เลื่อนลอย ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยไม่ต้องหวังพึ่งการพัฒนาจากต่างประเทศมากเกินไป ใช้ดัชนีชี้วัดจากการใช้ชีวิตอย่างมีความสุขของชาวภูฏานเป็นดัชนีชี้วัดแทน ทำให้ภูฏานมีระบบเศรษฐกิจที่มุ่งรักษาวัฒนธรรมและค่านิยมทางพุทธศาสนาของภูฏานไว้ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ โดยแนวคิดเรื่อง GNH เป็นการวัดการพัฒนาประเทศที่ไม่ได้เน้นตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่เน้น “ความสุข” ที่แท้จริงของคนในสังคม หวังไว้เล็กๆ ว่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะมีแนวคิดเช่นนี้เหมือนกัน
